

Жиноят ҳуқуқи

Саволлар

1. Моддий, формал ва кесик таркибли жиноятлар ҳақида тушунтириш беринг ва улар ўртасидаги фарқни аниқ мисоллар ёрдамида баён этинг. Формал ва кесик таркибли жиноятлар ўртасидаги фарқни мисоллар ёрдамида баён этинг.
2. Тамом бўлмаган жиноятнинг турлари ва уларнинг жиноят-ҳуқуқий моҳиятини муҳокама қилинг.

Казус

Турсункулов 2013 йил 1 август куни соат 02:⁰⁰ да бошқа шахс билан жиноий тил бириктиришиб, юзларига ниқоб кийиб, қурол сифатида темир бўлағи билан қуролланишиб, Тошкент шаҳар, Олмазор тумани, Сағбон кўчасида жойлашган Исломобод жоме масжиди ойнаси орқали ғайриқонуний равишда киришиб, масжид ҳовлисидаги қоровулхонада бўлган қоровул Халиковни темир бўлағи билан кўкрак ва танасининг бошқа қисмларига қасддан бир неча мартаба уриб, ўта шафқатсизлик билан оғир тан жароҳати етказишиб, қўл ва оёғини латта матоси билан боғлашиб, кўйлаги чўнтагидан 25.000 сўм ва масжид эҳсон қутисидан 200.000 сўм пулларни очикдан очик талон-торож қилишиб, воқеа жойидан яширинганлар.

Халиков олган оғир тан жароҳати натижасида 2013 йил 15 август куни вафот этган.

Суд - тиббиёт экспертизасининг 2013 йил 26 август кунги 379-сонли хулосасига кўра Халиковнинг ўлимига оғирлик даражасига кўра, етказилган вақтида ҳаёт учун хавфли бўлган оғир тан жароҳати тўғридан-тўғри боғлиқ эканлиги аниқланган.

Абдурахмонов айбига тўлиқ иқрорлик билдириб, қуйидагиларни билдирди, яъни масжид қоровули Халиковни у ўлдирганлигини, ўлдириш нияти бўлмаганлигини, шу ердан пул олганлигини, масжиддан унинг

қўлларининг изи чиққанлигини, шериги йўқлигини, ҳозирда қилмишидан чин кўнгилдан пушаймонлигини, жабрланувчилардан кечирим сўрашини, бошқа гапи йўқлигини баён қилган.

Жавоблар

1. Моддий, формал ва кесик таркибли жиноятлар ҳақида тушунтириш беринг ва улар ўртасидаги фарқни аниқ мисоллар ёрдамида баён этинг. Формал ва кесик таркибли жиноятлар ўртасидаги фарқни мисоллар ёрдамида баён этинг.

Моддий, формал ва кесик таркибли жиноятлар ҳақида тушунтириш беришдан олдин жиноятнинг таркибий элементлари тўғрисида тўхталиб ўтиш керак. Чунки моддий, формал ва кесик таркибли жиноятлар, жиноятнинг таркибий элементлари билан бевосита боғлиқ, яъни жиноятнинг объекти, объектив томони, субъекти ва субъектив томони 4 (тўрттала) таркибий элемент мавжуд бўлган, қилмиш (ҳаракат) ҳаракатсизлик жиноят деб топишга асос бўлади. Моддий, формал ва кесик таркибли жиноятлар жиноят таркиби турлари билан боғлиқ. Жиноят таркибининг турлари ижтимоий хавфлилик даражасига қараб, асосий **(оддий таркибли); (оғирлаштирувчи таркибли); (енгиллаштирувчи таркибли)**. Жиноят таркиби белгиларининг ифодаланиш усулига кўра, **(оддий таркибли); (мураккаб таркибли)** ва шу билан биргаликда жиноят таркиби объектив томонининг хусусиятига қараб, **(моддий таркибли); (формал таркибли); (кесик таркибли)** жиноятлар бўйича ажратилади.

Моддий таркибли жиноят деб, ижтимоий хавфли оқибат келиб чиқишини талаб қиладиган ва шу оқибат келиб чиқиши билан, жиноят тугалланган жиноят деб топиладиган жиноят турларига айтилади. Масалан, ЖКнинг 97-моддасида назарда тутилган нормаларда, ўзга шахснинг жонига қасд қилган айбдор, назарда тутилганидан бошқа кишининг ҳаётига ғайриқонуний қасд қилса, яъни жабрланувчининг шахсига нисбатан адашса, бу хол

жиноятнинг квалификациясига таъсир қилмайди ва айбдорнинг қилмиши одам ўлдириш деб квалификация қилинади, яъни жиноий ниятнинг амалга ошган пайти, бу одамнинг биологик ўлим ҳолатининг содир бўлишидир.

Формал таркибли жиноят-ижтимоий хавфли қилмиш (ҳаракат) содир этилиши билан тугалланадиган жиноят турларига айтилади. Масалан, ЖКнинг 140-моддаси шахснинг шаъни ва қадр қимматини беодоблик билан қасддан таҳқирлаш, турли хатти-ҳаракатлардан беандишалик билан сўқиш, турли ибора ва мулоҳазаларни ёзиш, юзига тупуриш, жабрланувчига нисбатан беҳаё хатти-ҳаракатларни ва имо-ишораларни қилиш кабилар кўринишида бўлади, яъни жабрланувчига унинг шахсини таҳқирлаш мақсадида куракда турмайдиган сўзлар ҳақорат қилиш фактининг юз бериши билан жиноят тугалланган ҳисобланади.

Ижтимоий хавфли оқибат келиб чиқиши ёки келиб чиқмаслиги жиноятнинг квалификациясига таъсир этмайди. Формал таркибли жиноятларнинг бошқа турдаги жиноятлардан фарқли жиҳати ҳаракатсизликдан содир қилинмайди. Кесик таркибли жиноятларда-жиноят объектив томони белгилари ЖК махсус қисми моддасининг диспозициясида назарда тутилган ҳаракатлар бўлиб-бўлиб бажарилади ва ушбу ҳаракатлардан бири бажарилиши билан жиноят тугалланган деб топилади. Кесик таркибли жиноятлар-жиноятни охирига етиш вақтини жиноят қонуни олдинги босқичига (жиноятга тайёргарлик кўриш ёки суиқасд босқичига кўчиришига ва шу босқичда жиноят тугалланган деб топиладиган жиноят турларига айтилади. Масалан, ЖКнинг 165-моддаси тартибида содир этилган, яъни Товламачилик жиноятига характерли бўлган, жабрланувчига нисбатан зўрлик ишлатиш, мулкка шикаст етказиши.

2. Тамом бўлмаган жиноятнинг турлари ва уларнинг жиноят-ҳуқуқий моҳиятини муҳокама қилинг. Жиноят кодексининг 2-бўлими 6-боби тамом бўлмаган жиноятлар деб номланган. Тамом бўлмаган жиноятнинг икки тури мавжуд. Биринчиси жиноятга тайёргарлик кўриш, иккинчиси жиноятга

суиқасд қилиш. Бу турдаги жиноятларнинг ҳуқуқий оқибатлари билан, яъни бошқа турдаги содир қилинган жиноятлардан фарқли томони, бу иккала турдаги жиноятни юзага келишида жиноят деб топилишининг зарурий белгиси, жиноят таркибий элементлари мавжуд бўлса-да ижтимоий хавфли қилмиш ҳаракат (ҳаракатсизлик) содир этилишини ифодаловчи ҳаракатлар босқичи

мажмуиға бошқача қилиб талқин қилганда, жиноят содир қилиш босқичлари билан боғлиқ. Жиноят қонуни жиноят босқичлари деган тушунчани ишлатмайди, балки тамом бўлмаган жиноятлар тушунчасини беради. ЖКнинг 25-моддасига кўра, тамом бўлмаган жиноятларга жиноятга тайёргарлик кўриш, яъни жиноят қонуни билан кўриқланадиган объектга тажовуз қилинмайди, жиноят қонуни билан кўриқланадиган объектга тажовуз бошланмасдан шахсга боғлиқ бўлмаган ҳолатларга кўра тўхтатилади. Масалан, фуқаро Б. ўйнашини бошқа шахс билан учрашиб, у билан кўнгилхушлик қилиб юрганлигини билиб қолиб, фуқаро Б.ўйнашининг уйида бегона эркак билан эканлигини билиб, кўлидаги совуқ қурол билан унинг уйининг яшаш хонасига кириб, уларни ҳар иккаласини ўлдиришни мақсад қилиб, ушбу жиноий ниятни амалга оширмоқчи бўлганида, бирдан фуқаро Б.нинг мазаси ўзиги боғлиқ бўлмаган сабабга кўра қочиб хушидан кетиб, йиқилиб жиноий ниятни амалга ошира олмаганлиги эпизодини айтиш мумкин.

Жиноят қонуни билан кўриқланадиган объектга тажовуз бошланади, жиноят қонуни билан кўриқланадиган объектга тажовуз бошланиб, лекин шахсга боғлиқ бўлмаган ҳолатларга кўра охирига етказилмайди. Масалан, шахс ЖКнинг 169-моддасида назарда тутилган модда нормасига зид равишда, яъни ўғирлик жинояти қилиш кўринишида, агар шахс ўғирлик қилиш учун бажариши лозим бўлган ҳаракатларни мулкнинг эгаси келиб қолганлиги туфайли, моддий қимматликка эга ашёларни яширин равишда ўзлаштира олмаганлигини айтиш мумкин.

Казус

Турсункулов 2013 йил 1 август куни соат 02:00 да бошқа шахс билан жиноий тил бириктиришиб, юзларига ниқоб кийиб, қурол сифатида темир бўлаги билан қуролланишиб, Тошкент шаҳар, Олмазор тумани, Сағбон кўчасида жойлашган Исломобод жоме масжиди ойнаси орқали ғайриқонуний равишда киришиб, масжид ҳовлисидаги қоровулхонада бўлган қоровул Халиковни темир бўлаги билан кўкрак ва танасининг бошқа қисмларига қасддан бир неча маротаба уриб, ўта шафқатсизлик билан оғир тан жароҳати етказишиб, қўл ва оёғини латта матоси билан боғлашиб, кўйлаги чўнтагидан 25.000 сўм ва масжид эҳсон қутисидан 200.000 сўм пулларни очикдан очик талон-торож қилишиб, воқеа жойидан яширинганлар.

Халиков олган оғир тан жароҳати натижасида 2013 йил 15 август куни вафот этган.

Суд - тиббиёт экспертизасининг 2013 йил 26 август кунги 379-сонли хулосасига кўра Халиковнинг ўлимига оғирлик даражасига кўра, етказилган вақтида ҳаёт учун хавфли бўлган оғир тан жароҳати тўғридан-тўғри боғлиқ эканлиги аниқланган.

Абдурахмонов айбига тўлиқ иқрорлик билдириб, қуйидагиларни билдирди, яъни масжид қоровули Халиковни у ўлдирганлигини, ўлдириш нияти бўлмаганлигини, шу ердан пул олганлигини, масжиддан унинг қўлларининг изи чиққанлигини, шериги йўқлигини, ҳозирда қилмишидан чин кўнгилдан пушаймонлигини, жабрланувчилардан кечирим сўрашини, бошқа гапи йўқлигини баён қилган.

Казусда баён қилинган воқеада, жиноят иштирокчилиқ орқали содир бўлган. Сабаби, фуқаро Турсункулов жиноий ният билан камраб олинган мақсадини унинг ўзи амалга оширмасдан, олдиндан бошқа шахс, яъни Абдурахманов билан жиноий тил бириктириб, юзларига ниқоб кийиб, қурол сифатида темир бўлаги билан қуролланиб, Тошкент шаҳар, Олмазор тумани, Сағбон кўчасида

жойлашган Исломобод жоме масжиди ойнаси орқали ғайриқонуний равишда киришиб, масжид ҳовлисидаги қоровулхонада бўлган қоровул Халиковни темир бўлаги билан кўкрак ва танасининг бошқа қисмларига қасддан бир неча маротаба уриб, ўта шафқатсизлик билан оғир тан жароҳати етказишиб, кўл ва оёғини латта матоси билан боғлашиб, кўйлаги чўнтагидан 25.000 сўм ва масжид эҳсон қутисидан 200.000 сўм пулларни очикдан очик талон-торож қилишиб, воқеа жойидан яширинганлар. Жиноятни амалга оширишда икки ёки ундан ортиқ шахснинг биргалашиб қасддан содир этилиши иштирокчилик деб таснифланади. Икки ёки ундан ортиқ шахснинг биргалашиб қасддан жиноят содир этиши, жиноятнинг ижтимоий хавфлилик даражасини оширади, жиноят содир этишни жиноят изларини йўқотишни осонлаштиради. Шунинг учун ҳам иштирокчиликда жиноят содир этиш оғирлаштирувчи ҳолат сифатида қаралади. Жазо чораси қўллаганда ҳам ушбу усулда содир этилган жиноятларга нисбатан оғирроқ жазо тури қўлланилиши табиий ҳолдир.

Иштирокчиликнинг иккита белгиси мавжуд бўлиб, улар объектив белгилар ва субъектив белгилар. Иштирокчиликнинг объектив белгиларини казусга боғласак, Турсунқулов ва унинг жиноий шериги, яъни уларнинг биргаликда ҳаракат қилиши жиноятни сифат кўрсатгичини англатади, субъектив белгилар айтиб бериш жиноятда икки ёки ундан ортиқ кишининг қатнашиши, бизнинг казусда жиноят икки кишининг иштирокида содир қилинган. Демак, иштирокчиликнинг сифат кўрсатгичи ёки объектив белгиси дегани, жиноятни иштирокчилар ҳар бири ўзига юклатилган вазифани яна ҳам аниқроқ талқин қиладиган бўлсак, жиноятнинг объектив томонини тўла ёки қисман содир этилишини англатади. Казусда баён қилинган воқеа бўйича содир қилинган жиноятда, ижтимоий хавфли оқибатнинг келиб чиқиши, Турсунқулов ва унинг жиноий шеригининг биргаликдаги ҳаракатлари маҳсули ҳисобланади. Иштирокчиликнинг субъектив белгиси ёки миқдор кўрсатгичи эса жиноят содир этишда икки ёки ундан ортиқ жисмоний шахснинг иштирок этишини, уларнинг ҳар бири жиноий жавобгарлик

субъекти ёшига етганлигини ва ақли расо шахс бўлишини англатади. Казусда субъектларнинг ёши ва ақлий-рухий ҳолати кўрсатилмаган.

Казусда акс этирилган воқеада, мулкни ўзлаштириш билан боғлиқ бўлганлиги учун иқтисодиёт соҳасидаги шу билан биргаликда, шахсга қарши қаратилган жиноятлар туркумига киради, жиноят ўзгалар мулкни талон-тарож қилиш жиноятлари объекти жиҳатидан бир-биридан фарқ қилмасда, босқинчилик жиноятининг объекти, объектив томони, субъекти ва субъектив томонларини таҳлил қилмасдан, бу жиноятнинг муайян шаклини аниқлашнинг имкони йўқ. Босқинчилик жинояти ҳам мулкни талон-тарож қилишнинг бошқа шаклларидек, фақат фаол ҳаракатлар орқали содир этилади. Талон-тарож очикдан-очик содир этилган деб ҳисоблаш учун профессор М.Ҳ.Рустамбоевнинг ёзишича иккита шарт мавжуд бўлиши керак.

Биринчидан, мулк эгаси ёки уни кўриқлаб турган шахс ёхуд ҳар қандай учинчи шахс айбдорнинг ҳуқуққа хилоф ҳаракатларини кўриб турган ва қилмишнинг жиноий хусусиятда эканлигини англаган бўлиши;

Иккинчидан, айбдор ана шундай вазиятни инкор қилиб, ўзганинг мулкни очикдан-очик олаётганини билиш керак.¹ Рус олими А.И.Ророг ҳам худди шундай фикрни билдирган.²

Казусда ҳам жабрланувчи Халиков, Турсунқулов ва унинг шериги Абдурахманов томонидан мулкни ғайриқонуний равишда ўзлаштириш мақсадида дераза ойнасидан кирган пайтларида жоме масжиди биносидagi мулкни кўриқлаш вазифасини бажараётган бўлган.

Демак, казусда келтирилган жиноят эпизодида жиноят таркибий элементларидан, яъни объекти жоме масжидидаги мулкни кўриқлашга маъсул бўлган Холиковга Турсунқулов ва унинг жиноий шериги томонидан зўрлик

---

¹ Рустамбаев М.Х. Уголовное право Республики Узбекистан. Особенная часть. –Т.: “Мир экономики и право”, 2002. С.210.

² Ророг А.И. Преступления против собственности. В КН. Уголовное право Российской Федерации. Особенная часть. –М.: “Юрист”, 1996. С.153.

ишлатилиб, содир этилганлиги сабабли жиноятнинг объекти нафақат ўзгалар мулки ўз навбатида ўзганинг соғлиги ва ҳаёти ҳамдир.

Ушбу жиноятининг объектив томони. Жиноят қонуни билан қўриқланадиган объектга қарши қилинган ижтимоий хавфли ҳаракат ёки ҳаракатсизликнинг ташқи ҳолатини ифодаловчи белгилар жиноятнинг объектив томони деб аталади.

Жиноят кодекснинг махсус қисми моддаларининг диспозициясида ўша жиноятнинг объектив томонини ифодаловчи белгилари кўрсатилган.

Босқинчилик жиноятининг объектив томонининг белгилари ҳаёт ёки соғлиқ учун хавфли бўлган зўрлик ишлатиб ёхуд шундай зўрлик ишлатиш билан кўрқитиб, талончилик қилиш; анча миқдордаги ўзганинг мулкани талон-тарож қилиш; жиноий шериклар томонидан олдиндан тил бириктириб талончилик қилиш.

Босқинчилик жиноятининг субъекти жиноят қонунида белгиланган умумий қоидага кўра, Ўзбекистон жиноят қонунига биноан жиноят содир этгунга қадар ўн тўрт ёшга тўлган, ақли расо жисмоний шахслар жиноятнинг субъекти бўла олади.

Жиноят ҳуқуқи назариясида ишлаб чиқилган умумий қоидага кўра, жиноятнинг субъектив томони шахснинг ўз ижтимоий хавфли ҳаракати ёки ҳаракатсизлигига ва ундан келиб чиқадиган ижтимоий хавфли оқибатларга бўлган руҳий муносабатидир³.

Жиноятнинг субъектив томони қилмишнинг ички моҳиятини ифодалайди. Шахснинг ўз ижтимоий хавфли ҳаракати ёки ҳаракатсизлигига бўлган руҳий муносабати қасд ёки эҳтиётсизлик шаклида ифодаланиши мумкин. ЖК-махсус қисмидан назарда тутилган жиноятлар ё қасддан ёки эҳтиётсизликдан содир этилиши мумкин. Босқинчилик жинояти қасддан қилинадиган жиноятлар туркумига киради. Қасд тушунчаси Ўзбекистон Республикаси

---

³ Расулов О.Х. Совет жиноят ҳуқуқи. Умумий қисм. –Т.: Ўқитувчи, 1969. 144-б.

ЖКнинг 21-моддасида берилган бўлиб, қасд икки турдан яъни тўғри ва эгри қасддан иборат.

Босқинчилик жинояти фақат тўғри қасддан қилинадиган жиноятлар туркумига кириб, босқинчи ўз қилмишининг ижтимоий хавфли хусусиятини англайди, унинг ижтимоий хавфли оқибатларига кўзи етади ва шундай оқибат юз беришини истайди. Казусда Турсунқулов ва унинг жиноий шериги Абдурахмановнинг асосий мақсади жоме масжидидаги Холиқов кўриқловидаги мулкни ғайриқонуний равишда ўзлаштириш бўлган ва бу ижтимоий хавфли қилмишни тўғри қасддан содир этишган. Босқинчилик жиноятининг мотиви ғаразлик бўлса, мақсади ўзганинг мулкига ғайриқонуний равишда эга бўлишдан иборатдир. Агарда қилмишда ғаразлик мақсади бўлмаса қилмишни босқинчилик деб квалификация қилиш мумкин бўлмайди.

Хулоса сифатида, казусда баён қилинган жиноят эпизодида, Турсунқулов ва унинг жиноий шериги Абдурахмановнинг хатти-ҳаракатларида, воқеани жиноят деб топиш учун зарурий шартларнинг барчаси, яъни жиноят таркибий элементларининг тўрттала томони мавжуд. Ушбу жиноятда иштирокчиликнинг иккита белгиси, яъни объектив ва субъектив белгилари мавжуд. Турсунқулов ва унинг жиноий шериги Абдурахманов олдиндан тил бириктиришиб, ўзганинг мулкни ўзлаштиришни мақсад қилганлар ва бунинг учун улар жоме масжидининг дераза ойнасида ғайриқонуний равишда киришиб, масжид ҳовлисидаги қоровулхонада бўлган қоровул Халиковни темир бўлаги билан кўкрак ва танасининг бошқа қисмларига қасддан бир неча маротаба уриб, ўта шафқатсизлик билан оғир тан жароҳати етказишиб, қўл ва оёғини латта матоси билан боғлашиб, кўйлаги чўнтагидан 25000 (йигирма беш минг) сўм ва эҳсон қутисидан 200000 (икки юз минг) минг сўм пулларни очикдан очик талон-торож қилишган. Ушбу жиноят эпизодида жиноят кодексининг **28-моддаси** тегишли қисми қўлланади. Турсунқулов ва унинг жиноий шериги Абдурахмановларнинг хатти-

ҳаракатлари иштирокчиликда содир қилинган ва бунда Турсунқулов жиноятнинг ташкилотчиси, далолатчиси ва ёрдамчиси бўлса, унинг жиноий шериги Абдурахманов иштирокчиликдаги жиноятнинг бажарувчиси ҳисобланади. Турсунқулов ва унинг жиноий шериги Абдурахмановларнинг хатти-ҳаракатлари оқибатида, казусдаги воқеада, жоме масжиди биносидagi мулкни қўриқлаш вазифасини бажараётган қоравул Холиқовнинг ўлимига сабаб бўлган қасддан баданга оғир шикаст етказиш натижасида ўлим ҳолати юз беришига сабабчи бўлишган. Жиноят кодекси махсус қисми **104-моддаси 3-қисми “д” банди**да назарда тутилган ижтимоий хавфли қилмиш содир қилинган. Бу қилмишни юзага келиши таҳлил қилинадиган бўлса, қоравул Холиқов бадани ва танасига жиноятчилар томонидан темир бўлағи билан етказилган оғир шикаст билан келиб чиққан ўлим ўртасида, сабабий боғланиш мавжудлиги аниқланган. Бунга суд - тиббиёт экспертизасининг ҳулосасида, Халиқовнинг ўлимига оғирлик даражасига кўра, етказилган вақтида ҳаёт учун хавфли бўлган оғир тан жароҳати тўғридан-тўғри боғлиқ эканлиги кўрсатилган. Демак, ЖКнинг **104-моддаси 3-қисми “д” банди**ни қўллаш учун жабрланувчи баданига, унинг ўлишига сабаб бўлган оғир шикаст етказилиши, фақат айбдорда оғир шикаст етказишга нисбатан қасд ва ўлим келиб чиқиши тариқасидаги оқибатга нисбатан эҳтиётсизлик кўринишидаги айб мавжуд бўлиши керак. Казусдан англашиладики, Турсунқулов ва унинг жиноий шериги Абдурахмановларнинг асосий мақсади ўзганинг мулкни қўлга киритиш бўлган. Иккита жиноий шерик, яъни жоме масжидида қоравуллик қилаётган Холиқовнинг чўнтагидан 25000 (йигирма беш минг) сўм ва эҳсон қутисидан 200000 (икки юз минг) минг сўм пулларни олиш учун ўзганинг мулкни очикдан-очик талон-тарож қилиш орқали жиноятчилар ўзаро тил бириктиришиб соат 02:⁰⁰ ларда жоме масжидига ниқоб кийиб, ўзганинг мулкни очикдан-очик талон-тарож қилишни амалга ошириш учун, темир жисм билан ғайриқонуний равишда киришган. Шунинг учун бу жиноятга ЖКнинг **164-моддаси 2-қисми “б” банди** ҳам квалификация қилинади. Турсунқулов ва унинг жиноий шериги

Абдурахмановларнинг масжид биносига босқинчилик қилиш ҳаракатлари бир гуруҳ шахслар томонидан олдиндан тил бириктириб, содир этилган босқинчилик билан боғлиқ бўлганлиги сабабли шундай квалификация қилинади. Ўзбекистон Республикаси Олий суд Пленумининг “Ўзгалар мулкини ўғирлик талончилик ва босқинчилик билан талон-тарож қилиш жиноят ишлари бўйича суд амалиёти тўғрисида”ги 1999 йил 30 апрель куни қабул қилинган, 6-сонли қарорининг 9-бандида, босқинчилик қилиш мақсадида уй-жойга омборхона ёки бошқа бинога ғайриқонуний кириши белгиланган.

Умумий қилиб айтганда, ушбу жиноят таркибий қисмлари, **объекти**- ўзганинг мулки (жамият, оммавий ёки ҳалқ мулки), ўзганинг соғлиғи ва ҳаёти; **объектив томони**- Исломобод жоме масжиди ойнаси орқали ғайриқонуний равишда киришиб, масжид ҳовлисидаги қоровулхонада бўлган қоровул Халиковни темир бўлаги билан кўкрак ва танасининг бошқа қисмларига қасддан бир неча маротаба уриб, ўта шафқатсизлик билан оғир тан жароҳати етказилиб, мулк очикдан-очик талон-тарож қилиниши кўринишидаги ҳаракатларни амалга оширилиши; ушбу жиноятнинг **субъекти**- жиноят қонунида белгиланган умумий қоидага кўра, Ўзбекистон жиноят қонунига биноан жиноят содир этгунга қадар ўн тўрт ёшга тўлган, ақли расо жисмоний шахслар; **субъектив томони**- айбнинг икки шаклида, (мураккаб айб), яъни ушбу жиноят қилмишга нисбатан қасд, қонунда кўрсатилган оқибатга нисбатан айбнинг эҳтиётсизлик шакли ва ўзганинг мулки очикдан-очик талон-тарож қилиниши кўринишидаги жиноят тўғри қасд билан ғаразгўйлик ниятида содир қилинган.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси Т.2018-йил.
2. Ўзбекистон Республикасининг Жиноят кодекси Т. 2010 йил
3. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 2008 йил 5 майдаги 13-сонли “Бир неча жиноят содир этилганда қилмишни квалификация қилишга доир масалалар тўғрисида”ги қарори
4. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 1999 йил 30 апрелдаги 6-сонли “Ўзгалар мулкини ўғрилик, талончилик ва босқинчилик билан талон-торож қилиш жиноят ишлари бўйича суд амалиёти тўғрисида”ги қарори
5. Ўзбекистон Республикасининг Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 1998 йил 17 апрелдаги 11-сонли “Иқтисодиёт соҳасидаги жиноий ишлар бўйича суд амалиётида юзага келган айрим масалалар тўғрисида”ги қарори.